

Prof. MELITA PAVLOVSKY

Iako smo svi znali za tešku bolest koju nosi u sebi, bolno nas se kosnula vijest da je 12. 6. 1966. preminula Melita Pavlovsky, viši kustos Geološko-paleontološkog muzeja u Zagrebu. Svi smo imali još pred očima njen lik na kom se nije vidjelo ni traga bolesti, ta bila je među nama na sastanku Hrvatskog geološkog društva još dva tjedna ranije jednaka kao uvijek, srdačno i prijateljski pristupajući svakome.

Melita Pavlovsky rođena je 1912. u Zagrebu. Njen otac Rudolf bio je austrijski oficir, a kasnije službenik i administrativni direktor tvornice Arko. Majka Ana iz stare zagrebačke obitelji Crlenjak, pobrinula se da joj jedinica dobro nauči njemački te da dobije muzičko obrazovanje i sigurnost u nastupima u društvu. Taj patrijar-

halni odgoj upotpunio je otac, ali u drugom smjeru, unoseći u odgoj strogost, tačnost, disciplinu i osjećaj za dužnost. Svi se sjećamo samodiscipline i pouzdanosti koje su čitav život resile našu Melitu, kad je ona nešto obećala, svi smo mogli biti potpuno sigurni da će stvar tačno izvršiti, a ona se sama znala po koji puta narugati svojoj »k. und k. – disciplini«, pomalo anahronističkoj crti koja joj je bila svojstvena i za sve, koji su s njom surađivali, vrlo ugodna crta.

Djetinjstvo je provela dijelom u Zaprešiću, a većinom u Zagrebu, gdje je završila srednju školu. Studirala je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu Biološku grupu predmeta i diplomirala g. 1935. Bila je vrlo dobar student, istinski je doživjela biološko gledanje na svijet i završila kao napredno izgrađen čovjek sa znanstveno fundiranim pogledima na svijet.

Prvo namještenje kao suplent na srednjoj školi dobiva g. 1939. na realnoj gimnaziji u Subotici; nakon jedne godine premještena je u Novu Gradišku, a g. 1942. u SlavonSKI Brod. Prof. Melita Pavlovsky je bila dobar predavač, jer je temeljito poznavala svoju struku, a i odgajala je učenike učeci ih radu i tražeći od njih red i disciplinu. U Brodu je preživjela nekoliko strašnih bombardiranja, što je, uz neke druge okolnosti, toliko djelovalo na nju da je oboljela i oporavila se tek pomalo nakon dolaska u Zagreb.

G. 1945. dodijeljena je na rad, a kasnije preuzeta u status asistenta u Geološko-paleontološkom zavodu Filozofskog, poslije Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu. Tu je radila najprije administrativne i bibliotekarske poslove, uskoro je preuzela uređenje zbirke te vođenje paleontoloških vježbi i praktikuma sa studentima, a kasnije počela se baviti rutinski-stručnim, popularizatorskim i konačno naučnim radom iz područja paleontologije.

U tom razdoblju napisala je u koautorstvu 4 elaborata: Determinacija makrofaune bušotina Popovače, Česme, Bunjana i Križa i u dva navrata opsežne prikaze makrofosila tercijarnih uzoraka okolice Kreke. Ti su elaborati pohranjeni u arhivima »Naf-taplina« odnosno »Geoistraživanja«. Već kao asistent Sveučilišta publicirala je nekoliko naučnih radova.

Na Geološko-paleontološki muzej premještena je 1. 1. 1960. kao samostalni radnik za paleontološku obradu tercijarnih fosila nakon 17-godišnjeg rada na fakultetu. Dolaskom na muzej, nastavila je s naučnim radom, vodila je sve poslove najstarije geološke biblioteke u Zagrebu, a uspješno se bavila i muzejsko-pedagoškim radom te sudjelovala u svim akcijama muzeja: publikacijama, izložbama, organizaciji ekskurzija i dr. U muzeju je bila kustos, odnosno viši kustos do smrti 12. 6. 1966.

Melita Pavlovsky publicirala je 9 radova, od toga 6 naučnih. Njezin znanstveni rad koncentrirao se je na istraživanje tercijarnih fauna, osobito mekušaca miocena i pliocena te makroforaminifera. Mnogo je vremena i truda uložila u determinaciju zbirke puževa i školjakaš nalazišta Zaprešić-brijeg kraj Samobora. Odredila je veći broj vrsta, osobito onih rjeđih, novo otkrivenih, koji se nalaze u muzeju u Samoboru i koje joj je povjeravao na odredbu kustos samoborskog muzeja dr S. Orešković, amater-muzealac koji se zanosio bogatim nalazima fosila samoborske okolice, a umro nekoliko tjedana prije M. Pavlovsky, te mu je naša Melita još posjetila grob u Samoboru.

U dva rada o mekušcima Zaprešić brijega utvrdila je M. Pavlovsky niz još nepoznatih vrsta za to nalazište, revidirala neke prije odredene vrste iz zbirke muzeja u Zagrebu, usporedila s novim dostignućima istraživanja o grundskim naslagama u bečkom bazenu i ustanovila da je starost nalazišta donjoturonska a ne helvetska, kako se dotad držalo.

Značajan je nadalje rad o velikim foraminiferama roda *Heterostegina*. O tom je rodu pisala među prvima, a u Jugoslaviji uopće prva i odredila više različitih vrsta iz raznih nalazišta miocena i eocena.

U svom posljednjem radu detaljno je opisala tipove kongerijskih vrsta Brusinine neogenske zbirke i to iz nalazišta Radmanest. To bi trebao biti početak niza radova gdje bi se opisalo holotipove i lektotipove Brusinih vrsta, kojima je on publicirao imena i slike, ali ih nije nikad opisao. Taj rad predala je u tisk desetak dana prije smrti.

Duboku uspomenu ostavila je naša Melita u svima, koji su je poznavali, zbog svojih ljudskih kvaliteta. Svi su znali za njenu dobrotu srca i spremnost da svakom pomogne saučestem, lijepom riječi, i da, doslovno, sa svakim tko joj se obratio, podijeli zaloga, ruho i da ga pomogne prenoćištem u svom malom stanu. Zato će ostati ruzena topla uspomena trajno u srcima neobično velikog broja njenih prijatelja i bol što joj ne možemo uzvratiti niz njezinih malih pažnja i velikih žrtava.

Paleontološka nauka izgubila je iz svog nevelikog kruga rijetko savjesnog člana, koji je dao svoj značajan prilog našoj znanosti, a dao bi i više, da nisu nesreće životnog puta kočile, a prerana smrt prekinula taj rad.

Slava Meliti Pavlovsky!

Popis publikacija

- Pavlovsky, M. (1952): Život u kamenu. Priroda, 39/7, 254-255, 4 sl., Zagreb.
- Kochansky-Devidé, V. & Pavlovsky, M. (1954): O miocenu i oligocenu nekih bušotina okolice Šumečana. Geol. vjesn., 5-7, (za g. 1951-1953), 365-366, Zagreb.
- Pavlovsky, M. (1957): Prilog poznavanju miocenskih gastropoda Zaprešić-brijega kraj Samobora. Geol. vjesn., 10, 51-55, 1 sl., 2 tab. Zagreb.
- Pavlovsky, M. (1959): O heterosteginama i njihovim nalazištima u Hrvatskoj. Geol. vjesn. 12, 23-36, 1 sl., 1 tabela, 2 tab. Zagreb.
- Kranjec, V., Amšel, V., Pavlovsky, M. & Kochansky-Devidé, V. (1960): Prilog geologiji i paleontologiji Dobošnice. Geol. vjesn., 13, 97-108, 1 geol. karta, 4 prof., 1 tabela, Zagreb.
- Pavlovsky, M. (1960): Novi elementi faune Zaprešić-brijega kraj Samobora. Geol. vjesn., 13, 213-216, 2 table. Zagreb.
- Pavlovsky, M. (1962): Najznačajnije zbirke sačuvane u Geološko-paleontološkom muzeju od osnutka do danas. VI plenum Prir. sek. Saveza muz. društava Jug., 7-13, 6 sl., Zagreb.
- Pavlovsky, M. & Sakač, K. (1962): Dr Josip Poljak. In memoriam. Vijesti muzel. konzervatora Hrv. 11/6, 168-169, Zagreb.
- Pavlovsky, M. (1966): Die Beschreibung einiger Congerien-Arten und Unterarten aus der Sammlung S. Brusina's von dem Fundorte Radmanest (rumänischer Banat). Geol. vjesn 20, 9-36, 3 tab. Zagreb.

Uanda Kochansky-Devidé

IZVJEŠTAJ

O RADU HRVATSKOG GEOLOŠKOG DRUŠTVA OD 21. 2. 1964 - 30. 11. 1966.

Na glavnoj godišnjoj skupštini održanoj 21. 2. 1964. izabran je za predsjednika Ivan Crnolatac, a nakon toga se Upravni odbor ovako konstituirao: potpredsjednik Božidar Zalkar, I tajnik Vjekoslav Brajdić, II tajnik Mladen Šiljak,